

Vlaanderen
is materiaalbewust

DE TOEKOMST VAN TEXTIEL

CIRCULARITEIT ALS RODE DRAAD

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

INHOUD

Voorwoord	03
De huidige textielsector: er is werk aan de winkel – een berg werk	04
De oplossing: bewustwording, beleid en circulariteit	05
• Verandering begint bij bewustwording	
• Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV)	
• Lang leve... een lang textielleven!	
• Circulariteit: daarmee is de textielcirkel rond	
OVAM, een centrale speler in de circulaire keten	10
Wat gebeurt er al?	11
• Inspirerende Vlaamse circulaire initiatieven	
Wat kan de consument doen?	14
• Tips & tricks	
Conclusie en actiepunten	16

Voorwoord

Beste lezer,

Textiel zit verweven in **elk aspect van ons dagelijkse leven**. We kleden ons ermee, drogen ons ermee af, slapen erin, lopen erop – en nog zoveel meer. Een wereld zonder kunnen we ons niet voorstellen.

Maar we stellen ook vast dat de **textielindustrie vandaag één van de meest milieubelastende sectoren ter wereld is**. De productie en consumptie ervan hebben een **enorme ecologische impact**: hoge CO₂-uitstoot, intensief waterverbruik, milieubelastende chemicaliën en... een groeiende textiel-afvalberg. Ook in Vlaanderen.

Tegelijkertijd groeit binnen de sector een beweging richting circulariteit. Met **duurzame initiatieven** rond hergebruik, herstel, herwerking en herbestemming. Ook op beleidsniveau is er het besef dat het anders moet en kán. Met de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) zet Europa in op meer inzameling, hergebruik, herstel en recyclage.

Bij OVAM volgen we dit voorbeeld. Terwijl jij dit leest, schrijven we volop aan een Vlaams UPV-kader voor textiel. Het doel daarvan? Producenten financieel en inhoudelijk verantwoordelijk stellen voor de **hele levenscyclus van hun producten**.

Die verantwoordelijkheid begint al bij het ontwerp: dat moet duurzaam zijn om lang gebruikt te kunnen worden door de consument. **Levensduurverlenging staat centraal**, onder meer door textiel te delen, herstellen en hergebruiken. Pas in de laatste fase, waarin textiel niet meer herbruikbaar is, wordt het gesorteerd voor recyclage. Daarnaast krijgen producenten **ook een educatieve rol**: bijdragen aan sensibilisering door mee te **werken aan vormingen, opleidingen en studies die een duurzame en circulaire keten ondersteunen**.

Niet alleen producenten, maar ook consumenten en beleidsmakers staan op een kantelpunt. Want ook zij spelen een belangrijke rol in dit circulaire verhaal. Met deze whitepaper willen we hen **informereren, sensibiliseren en inspireren, én de samenwerking versterken**. Want er loopt al veel goed, maar met z'n allen kunnen we het nog beter doen.

Klaar om samen een mooi vervolg te breien aan de toekomst van textiel?

Werner Annaert, administrateur-generaal OVAM

De huidige textielsector: er is werk aan de winkel – een berg werk

Wist je dat... Vlaamse huishoudens jaarlijks samen 82 659 ton⁽¹⁾ textiel en schoenen afdanken – goed voor zo'n 12 kilo per persoon?

Meer dan de helft (47 118 ton oftewel 6,86 kilo/inwoner) wordt gelukkig selectief ingezameld en krijgt via hergebruik of recyclage meestal een tweede leven. Maar per Vlaming belandt er ook zo'n 5 kilo in het restafval. Dat textiel wordt niet gerecycleerd en komt uiteindelijk in de verbrandingsinstallatie terecht.

Fast fashion versterkt dit probleem: kleding wordt sneller geproduceerd, goedkoper verkocht en korter gedragen. Daardoor is het moeilijker om een deel van het selectief ingezamelde textielafval te hergebruiken of recycleren.

Dat laatste ligt niet alleen aan de kwaliteit – die er sterk op achteruitgaat – maar ook aan het consumenten-

gedrag. Door de constante aanvoer van nieuwe collecties en de lage prijzen raken mensen sneller uitgekeken op hun kleding.

Van overproductie en kwaliteitsverlies, tot een korte gebruiksduur en groeiende afvalberg: textielafval vergt een nieuwe aanpak. Tijd om de cirkel te doorbreken en te evolueren naar een circulair systeem waarin levensduurverlenging centraal staat. Met andere woorden: we willen kleding langer mee laten gaan door het te herstellen, hergebruiken, delen, ruilen én creatief heruit te vinden.

Stof tot nadenken...

- We dragen maar 11% van wat er in onze kleerkast hangt regelmatig (Vermeyen et al. 2025).
- Een kledingstuk wordt gemiddeld slechts 7 tot 10 keer gedragen voordat het wordt weggegooid (Ellen MacArthur Foundation, 2017).
- Tussen 2019 en 2022 steeg het gemiddelde Europese textielverbruik van 17 naar 19 kilo/inwoner – da's goed voor een koffer vol nieuwe kleding (Europees milieu-agentschap, 2025).
- De productie- en consumptiefrequentie in de mode is sterk toegenomen: er worden wereldwijd jaarlijks 80-100 miljard kledingstukken geproduceerd (Gitnux, 2025).
- Tussen 2000 en 2015 is de wereldwijde textielproductie verdubbeld, en tegen 2030 zal de consumptie van kleding en schoenen naar verwachting met 63% stijgen (Europees Parlement, 2023 (2022/2171 (INI))).
- Elk jaar belandt wereldwijd 92 miljoen ton textiel bij het afval. Alleen in de EU al gooien we jaarlijks 5,8 miljoen ton weg, dat is gemiddeld 11 kilo/inwoner (Europees Parlement, 2023 (2022/2171 (INI))).

⁽¹⁾In 2024 werd in Vlaanderen 47 118 ton textielafval ingezameld, wat neerkomt op 6,86 kilo per inwoner. Uit een sorteeranalyse van 2021 blijkt echter dat 5,21 kilo textiel per inwoner in het restafval terecht komt. Omgerekend naar de 6.821.770 Vlamingen in 2024 komt dat overeen met 35 541 ton textiel dat nog steeds verloren gaat.

De oplossing

Verandering begint bij bewustwording

Om het huidige patroon te doorbreken, is het belangrijk dat we kleding niet langer zien als een wegwerpproduct, maar als een waardevolle grondstof met meerdere levenscycli. Daarvoor is een mentaliteitsverandering nodig. De textielproblematiek aanpakken, is immers geen geïsoleerd verhaal, maar een gezamenlijke inspanning waarin producenten en consumenten bewuste keuzes maken en beleidsmakers richting geven aan verandering.

Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV)

Met de invoering van de UPV wil het Europees Parlement de groeiende textielafvalberg verkleinen door producenten meer verantwoordelijkheid te geven. In het kort: textielproducenten moeten voortaan bijdragen aan de kosten voor inzameling, sortering, hergebruik en recyclage van hun producten. En ze moeten mee instaan voor educatie en sensibilisering rond duurzaam textielgebruik.

Deze regeling is geen vrijblijvende ambitie, maar een noodzakelijke stap in de transitie naar een circulaire economie. Elke lidstaat van de Europese Unie werkt zijn eigen UPV-regeling voor textiel uit. In België werken de drie gewesten gezamenlijk aan één gemeenschappelijk systeem.

Lang leve... een lang textielleven!

Textiel langer mee laten gaan, zonder dat het waarde verliest. Dat is het uitgangspunt. En het is niet eens zo moeilijk, want de levensduur verlengen kan op zoveel manieren. Door kleding, bijvoorbeeld, te herstellen, upcyclen, op te knappen, uit te lenen of te ruilen.

Pas dáárna komt de selectieve inzameling van textiel in beeld. Het doel? Bruikbaar textiel hergebruiken en versleten of kapot textiel recyclen. De correcte inzameling ervan hangt echter in grote mate af van de burger. Het is dus belangrijk dat die de sorteerregels zorgvuldig volgt. Afdankt textiel hoort in een goed afgesloten zak of speciale textielzak, en wordt ingezameld via de volgende inzamelpunten:

- **Huis-aan-huis ophaling**, minstens vier keer per jaar.
- **Textielcontainers**, verspreid over gemeenten.
- **Kringloopcentra**: voor herbruikbare kleding, decoratie en accessoires.
- **Het recyclagepark**
- **Bij winkels die een inzameling organiseren**: in afwachting van een upv kunnen producenten of verkopers van textiel zelf textiel inzamelen via vrijwillige terugname, in hun winkelpunten of via leveringen waarbij ook terugname wordt aangeboden. Het ingezamelde textiel moet daarna wel overgedragen worden aan een geregistreerde textielinzamelaar (Vlarema 3.5.2).

Wat mag er in die textielzak? Een heel pak!

✓ WEL

- ✓ **Kleding en accessoires**
(riemen, tassen, schoenen per paar)
- ✓ **Beddengoed**
(hoofdkussens, slaapzakken, lakens, dekens, dekbedden)
- ✓ **Keuken- en badkamertextiel**
(hand- en theedoeken, schorten, washandjes)
- ✓ **Woningtextiel**
(tafelkleden, gordijnen, zetelhoezen)
- ✓ **Speelgoedknuffels**
- ✓ **Propere lappen**
- ✓ **Textiel met een klein defect**

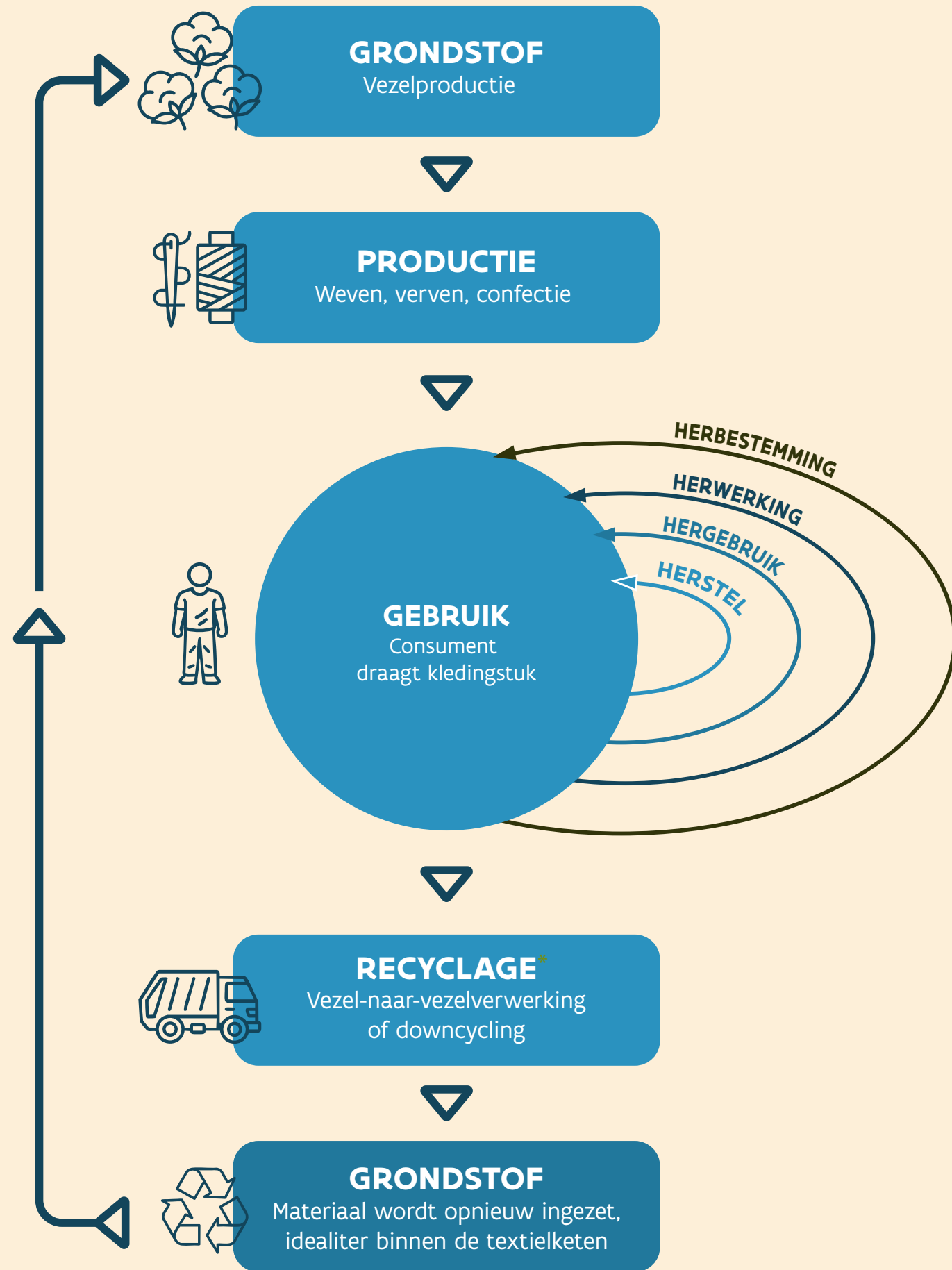
✗ NIET

- ✗ **Tapijten**
- ✗ **Matrassen**
- ✗ **Zetelkussens**
- ✗ **Nat en/of besmeurd textiel**

In 2024 zamelde Vlaanderen maar liefst 47 118 ton textiel in, oftewel 6,86 kilo/inwoner.

Toch blijkt uit een sorteeranalyse van het restafval uit 2021 dat er daarnaast nog 5,21 kilo/inwoner in het restafval belandt.*

*Omgerekend naar de 6.821.770 Vlamingen in 2024 komt dat overeen met 35 541 ton textiel dat nog steeds verloren gaat.

* Niet elke recyclage levert nieuw textiel op: sommige vezels keren terug in de keten, andere worden gedowncycled tot laagwaardige toepassingen zoals vulmateriaal of poetsvodden.

Circulariteit: daarmee is de textielcirkel rond

Dit circulaire model bevestigt nogmaals dat de levensduur van textiel verlengd kan worden op verschillende manieren. Door textiel eerst te hergebruiken, herstellen, herwerken of herbestemmen blijft de waarde maximaal behouden. Pas wanneer een stuk niet langer draagbaar is, volgt recyclage. Daarbij worden enkel de vezels teruggewonnen, en is de cirkel rond.

Maar de overstap van een lineaire naar een circulaire textielketen? Die is nog niet helemaal rond. Om dit in de praktijk waar te maken zijn er, naast technologische oplossingen, ook circulaire bedrijfsmodellen nodig die focussen op:

1 Delen

Kleding tijdelijk lenen kan niet alleen onderling tussen mensen, maar ook via winkels en online platforms. Denk maar aan het huren van trouw- of ceremoniekleding. Daarmee wordt er minder nieuw aangekocht en blijft kleding niet onbenut in de kast hangen.

2 Herstel en onderhoud

Naast gedeeld gebruik, kan de levensduur van textiel verlengd worden door er zorgzaam mee om te gaan. Bijvoorbeeld via herstellingen en door te kiezen voor duurzame en milieuvriendelijke onderhoudsmethodes en -producten.

3 Tweedehands

Kringloopcentra, tweedehandswinkels en online platformen maken de aankoop, verkoop en schenking van tweedehands spullen makkelijker. Samen zorgen ze voor een 'hergebruikreflex'. Dankzij die reflex wordt materiaal langer gebruikt en wordt de afvalfase en een nieuwe productie vermeden.

4 Herbestemming

Hiermee krijgen afgedankte textielproducten een tweede leven in een nieuwe vorm – een creatieve toepassing waarmee het materiaal zijn waarde behoudt in de textielkringloop.

5 Vezel-naar-vezelrecyclage

Hét voorbeeld van circulariteit: de vezels van afgedankt textiel worden opnieuw verwerkt tot garens en stoffen, zodat het weer als grondstof voor nieuwe kleding kan dienen.

Een T-shirt dat wordt omgevormd tot een poetsvod is geen vezel-naar-vezelrecyclage, maar downcycling – een tussenstap op weg naar echte circulariteit, maar nog niet het einddoel.

OVAM, een centrale speler in de circulaire keten

Onze rol als Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij? De Vlaamse textielsector helpen evolueren naar een circulair systeem waarin minder wordt weggegooid en méér wordt gedaan om de levensduur van textiel te verlengen. En dat doen we door beleid, kennis en samenwerking te versterken.

We erkennen kringloopcentra en ondersteunen ze met subsidies, terwijl de praktische organisatie en inzameling van huishoudelijk textiel bij de lokale besturen ligt.

Innovatie stimuleren doen we door projecten mee te ondersteunen van Vlaanderen Circulair (VC), Werk en Sociale Economie (WSE) en het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO). Als kennisexpert helpen we de beleidsaanbevelingen die daaruit volgen te vertalen naar een nieuw of aangepast beleid op Vlaams, federaal én Europees niveau.

Onze acties zijn opgebouwd als een lappendeken – elk stukje is uniek, maar samen vormen ze een sterk geheel.

- 1 **Beleid en wetgeving ontwikkelen, opvolgen en bijsturen.**
- 2 **Actoren verbinden en kennisdeling faciliteren.**
- 3 **Hergebruik en herstel verankeren in instrumenten zoals de UPV.**
- 4 **Regierol opnemen en afspraken maken rond lokale inzameling en preventie van textielafval.**
- 5 **Communicatiecampagnes voeren over hergebruik en herstel, samen met partners.**

Wat gebeurt er al?

Inspirerende Vlaamse circulaire initiatieven*

Vlaanderen telt tal van initiatieven die tonen dat circulaire oplossingen voor textiel haalbaar én succesvol zijn. Van kledingverhuur en textielateliers, tot upcycling- en repairprogramma's: hier enkele ondernemers en merken van eigen bodem die circulaire textielconsumptie tastbaar en aantrekkelijk maken!

Resortecs is een Vlaams technologiebedrijf, bekend om zijn Design-for-Disassembly. Daarbij wordt textiel zo gemaakt dat het later makkelijk uit elkaar gehaald kan worden. Met hun hitte-oplosbare draad Smart Stitch™ komen stiksels los zonder de stof te beschadigen. Dit ontmantelingsproces wordt bovendien geautomatiseerd met Smart Disassembly™. Zo wordt hoogwaardige vezelrecyclage niet alleen mogelijk, maar ook héél efficiënt.

Dressr is een Belgisch platform dat inzet op duurzame kledingverhuur, zowel eenmalig als via abonnementsformules. Het biedt collecties voor allerlei gelegenheden: van dagelijkse outfits, tot werk-, feest- en zelfs zwangerschapslooks. Na gebruik worden alle stukken professioneel gereinigd, geïnspecteerd op slijtage en indien nodig hersteld. Zo gaat elk kledingstuk langer mee.

Cilab is een circulair textielatelier uit Mechelen waar ontwerpers, bedrijven en sociale organisaties samenwerken rond hergebruik, herstel en upcycling. Het collectief ontwikkelt en test nieuwe manieren om afgedankte kleding en textiel een tweede leven te geven – van herstellingen ter plaatse tot upcycled collecties voor merken als JBC en Essentiel. Nóg een plus: ze delen hun kennis via Circulair Vlaanderen en hun eigen online platform.

Gentmade is een **upcycle-accessoirelijn** van kringwinkel Ateljee in Gent. Daar ontwerpen en produceren medewerkers accessoires uit tweedehands materiaal. Elk stuk is uniek en wordt verkocht via kringwinkels van Ateljee in Gent en Deinze. Een mooi voorbeeld van sociale tewerkstelling en circulaire herwaardering van textiel.

Ook lokale en individuele kringloopcentra brengen creatieve inbreng in de praktijk: **Okazi** Hasselt lanceerde samen met de stad Hasselt het initiatief 'Iedereen Feestelijk'. Daarmee zamelen ze feestkledij in en lenen ze die uit. Zo hebben ook mensen met minder middelen een mooie outfit én blijft een goed kledingstuk niet in de kast hangen. En de stukken die niet uitgeleend worden? Die krijgen een tweede leven in winkels zoals Okazi Boutique.

Xandres, een Belgisch modemerken, maakt duurzaamheid concreet via het **Xandres Repair Program**. In hun winkels kunnen klanten kleding gratis laten herstellen, zelfs stukken van eerdere collecties. Herstellingen omvatten onder meer het vervangen van ritsen, knopen of voeringen, en kleine aanpassingen aan de pasvorm. Met deze **levenslange herstelservice** positioneert Xandres zich als een merk dat ook geeft om de levensduur van elk stuk.

A.S. Adventure, de bekende Belgische keten, verankert duurzaamheid in zijn werking via het **Care & Repair-programma**. Klanten kunnen kleding, schoenen en uitrusting laten herstellen of onderhouden door specialisten. En naast onderhoudstips voor thuis, is er ook een verhuurservice voor outdoor- en reisuitrusting. Zo combineren ze kwaliteit, service en circulariteit, en maken ze duurzaamheid breed toegankelijk.

Purfi is een West-Vlaamse **innovator die zich toelegt op vezelrejuvenatie**: het herstellen van vezels zodat ze opnieuw waardevol zijn als grondstof. Dankzij hun technologie kan textielafval via vezel-naar-vezelrecyclage weer worden ingezet als hoogwaardige vezel – in plaats van af te glijden naar lagere toepassingen via downcycling.

Sport Vlaanderen en **Kringwinkel** organiseerden samen een **innovatieve actie voor tweedehands sportkleding** onder de naam: **De Tweede Ronde**. Sport Vlaanderen ondersteunde lokale besturen, organisaties en sportclubs met een startpromopakket om de inzamelactie zelf te kunnen organiseren. Burgers konden herbruikbare sportkleding en -accessoires schenken via de Kringwinkel en tijdelijke geefpunten. Kringloopcentra verzamelden alle herbruikbare sportspullen, waarna de Kringwinkel alles ophaalde en etaleerde in 'sorthoekjes' in hun winkels. Kortom: een geslaagde samenwerking qua duurzaam textielgebruik en betaalbare sportdeelname.

HNST (dat staat voor honest) is een eerlijk modemerken dat **jeans** maakt uit **gerecycled denim**. Samen met De Kringwinkel Antwerpen zamelden ze meer dan 6000 jeans in. De niet-draagbare stukken werden in Duitsland gerecycled tot vezels, die in Vlaanderen tot garen gesponnen werden. Met die stof ontwierp Ellen Robinson een jeanscollectie die op haar beurt ook beter recyclebaar is. Ecodesign pur sang – goed voor een OVAM **Ecodesign-Award**, samen met ESG Green.

Meer innovatieve initiatieven, bedrijven en projecten zien?
Blader door de [Doeners-databank van Vlaanderen Circulair](#)!

*Ben jij of is jouw merk ook actief rond circulariteit en duurzaamheid? Laat het ons zeker weten door een mail te sturen naar communicatie@ovam.be, dan nemen we je mee op in de lijst!

Wat kan jij doen?

Tips and tricks

De vele Vlaamse initiatieven bewijzen dat circulariteit lééft in de lokale textielsector. Maar verandering begint ook bij het dagelijkse gedrag van consumenten. Hoe kleding wordt gekozen, gedragen, onderhouden en gedoneerd, bepaalt mee de grootte van de textielafvalberg. De volgende tips maken alvast zichtbaar hoe kleine keuzes samen een groot verschil kunnen maken.

1 Het #30keerdragen-principe

De vraag “Zal ik dit minstens 30 keer dragen?” helpt om impulsaankopen te vermijden. Dit idee komt voort uit de ‘#30WearsChallenge’, een duurzaam mode-initiatief dat consumenten laat nadenken vóór een aankoop. Luidt het antwoord op de vraag “nee”? Dan is het verstandiger om de aankoop niet te doen.

2 Minder kopen, bewuster kiezen

Eén kwaliteitsstuk gaat jaren mee, terwijl meerdere fast fashion items sneller slijten en uiteindelijk meer kosten.

 [Klik op deze link en ontdek hoe je kwaliteit kan herkennen.](#)

3 Materiaalkeuze maakt het verschil

Natuurlijke stoffen zoals biokatoen, linnen of wol blijven langer mooi en gaan veel langer mee – en als ze toch gerecycleerd moeten worden, zijn ze beter geschikt voor vezel-naar-vezelrecyclage.

4 Slimmer onderhouden, langer dragen

Wol, zijde, katoen, linnen of synthetische stoffen vragen elk om een andere behandeling. Wol kan bijvoorbeeld krimpen en zijde raakt snel beschadigd door heet water of ruw wassen, terwijl andere vezels beter bestand zijn tegen hitte en krachtige bewegingen zoals centrifugeren.

Door de was-, droog- en strijkinstructies per materiaal te volgen, wordt krimp-, kleur- en vezelschade vermeden, en wordt de levensduur van ieder stuk verlengd.

Tips over wassymbolen, vlekverwijdering en duurzaam onderhoud?

Download de gratis My Care Label-app via de [App-Store](#) of via [Google Play](#).

5 Herstel en upcycling zijn binnen ieders bereik

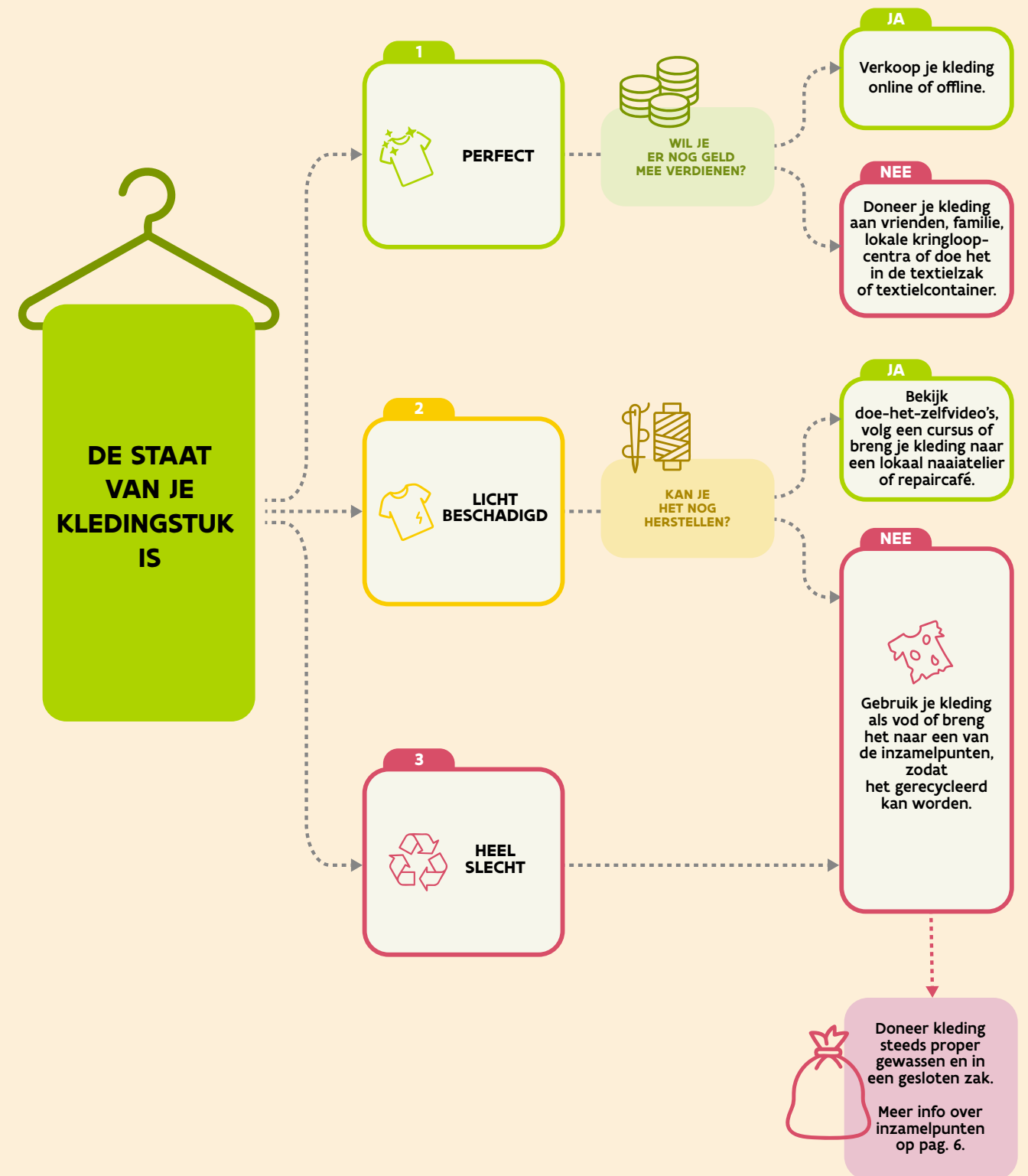
Op platformen als YouTube en TikTok staan duizenden doe-het-zelfvideo's die tonen hoe kleding thuis hersteld of vernieuwd kan worden. Zelfs offline zijn er tal van opties om vaardigheden aan te leren of te verfijnen – van naaien tot snit en draad.

Ook herstel- en upcycletechnieken worden aangeleerd en doorgegeven via onderwijs en vormingen. Denk maar aan Centra voor Volwassenonderwijs, technische richtingen, circulaire hubs en organisaties zoals Repair&Share en de Transformisten. En voor wie zelf herstellen of upcyclen écht niet ziet zitten, is er nog altijd [een naaiatelier, retouchedienst of repaircafé in de buurt](#).

6 Niet bewaren, wél doorgeven

Kledingstukken met een emotionele waarde die niet meer gedragen worden, kunnen een nieuw leven krijgen bij een familielid, vrienden of andere mensen in je omgeving.

Eerste hulp bij textielvragen

Conclusie

Textiel zit zo verweven in ons leven dat we het niet meer weg kunnen denken. Maar de sector heeft een enorme ecologische impact: hoge CO2-uitstoot, intensief waterverbruik, vervuilende chemicaliën en een groeiende afvalberg.

Dat laatste ligt niet alleen aan de dalende kwaliteit, maar ook aan het consumentengedrag. De gemiddelde Vlaming dankt jaarlijks immers 12 kilo textiel af.

Omdat er ook voor producenten werk aan de winkel is, werken we bij OVAM, in afstemming met de andere Belgische gewesten, aan één gemeenschappelijk beleidskader voor de Uitgebreide Producenten-verantwoordelijkheid (UPV). Daarmee maken we producenten financieel én inhoudelijk verantwoordelijk voor de volledige productlevenscyclus.

Het doel van dit alles is de levensduur van textiel verlengen, door kleding in eerste instantie te hergebruiken, herstellen, herwerken of herbestemmen. Pas wanneer een stuk niet langer draagbaar is, volgt recyclage. Daarbij worden enkel de vezels teruggewonnen, en is de cirkel rond.

Actiepunten

Beleidsmakers moeten de juiste randvoorwaarden creëren en de markt aanmoedigen om mee te evolveren.

Bedrijven kunnen hun sleutelrol vervullen door te blijven innoveren, transparant te communiceren en duurzame keuzes zichtbaar én toegankelijk te maken.

Consumenten worden aangemoedigd om circulaire en duurzame keuzes te maken: minder nieuw kopen, vaker textiel delen of huren, en zorg dragen voor wat ze al hebben.

*“In dit slotstuk kan ik kort van stof zijn:
ik hoop dat deze whitepaper een nieuw begin betekent voor iedereen.
Een frisse start waarbij we samen circulariteit vooropstellen. Want textiel is nooit écht versleten...
zolang we het opnieuw leren waarderen.”*

Werner Annaert, administrateur-generaal OVAM

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

ovam.vlaanderen.be